

ባለጊና ውሻ በቤቱ ይኮራል

ነፃነት ዘለቀ (nzeleke35@gmail.com)

የመጻፍ ፍላጎት በጭራሽ አልነበረኝም። ይሁንግደ ዛሬ እንደወትሮው አላስቸልህ አለኝ። መጻፍ የማልፈልገው መጻፍን በመጥላት ሳይሆን የሀገራችን ችግር ከመጻፍም፣ ከማንበብም፣ ከመመልከትና እጅን አጣጣሮ በመቀመጥ በቁጩት ከመብከንከንም በእጅጉ ያለፈ በመሆኑ ነው። አዎ፣ ጊዜው የወሬና የሀተታ ሳይሆን የተግባር መሆን ይገባል - ልብ ላለው(2)። ብዙዎች - እኔንም ጨምሮ - ላለፉት ሃያ ምናምን ዓመታት በከንቱ ኃይላችንን መጨረሻችንን ሳስበው ይገርመኛል። እነሱ ላይሰሙ ጆሯቸውን እንደዘገኙ ዐይናቸውን እንደጨፈኑ፣ እኛም መለያየታችንና ሥልጠናታችንን ላያርመን በግትርነት እንደተጓዘን ግማሽ ምዕተ ዓመት ሊጠባ የቀሩት በጣት የሚቆጠሩ ዓመታት ብቻ ናቸው - ሚሌኒየማዊ ከፍተኛው ዕድለቢስነት።

ዛሬ ያለመናገር የራስ በራስ ማዕቀቤን ያስነሣኝ በወንድማኝ ጋሹ ቤተሰብ ላይ በወያኔ የተወሰደው “ለስላሳ” እርምጃ ነው። የሕጻናቱ አምላክ ጠብቋቸው እንጂ ወያኔን ምንም ነገር ከማድረግ የሚያግደው አንዳች ምድራዊ ሕግ የለም። ይህ የታወቀ እውነት ይመስለኛል። ወያኔ የበቀል አባት፣ የክፋት አቅማዳ፣ የመድሎና ዘረኝነት አጋፋሪ፣ የጭካኔ ምንጭና የውሸት ንጉሠ ነገሥት ነው። ሰሞኑን እንኳን ስንትና ስንት ወያኔዎዊ ሀገርና ሕዝብ የማጥፋት “ጅብድ” እየፈጸመ አይደለምን? ደናቁርቱና ነገን ፈጽሞ የማያወቁት የወያኔ ጭፍራዎች በፍርደኛ ወታደራዊ መኮንኖች ላይ ሳይቀር ግድያና የእሥረኞች ጠለፋ ያካሄዱት በዚህ ሰሞን ነው፤ ከትግሬነት በዘለለ ራሳቸውን ትንሽ ከፍ አድርገው ማየት የተሳናቸው ፍጹማዊ ደንቆሮና ዕውር ወያኔዎች ላልተወሰነ ጊዜ ጋብ አድርገውት የነበረውን የኢትዮጵያን ቅርሦች ማቃጠላቸውን የቀሰቀሱት በዚህ ሰሞን ነው፤ ... ስለሆነም የወንድማኝ ቤተሰቦች በፈረንጅኛው አጠራር ፓስፖርታቸው ላይ “ዲፖርት” ተብሎ ተመትቶባቸው ከሀገራቸው መባረራቸው እንደጸድቅ የሚቆጠር እንጂ ወያኔ ሊኮንበት አይገባም ብል ብዙም አላገነኩም። እናቱ ወንዝ የወረደችበትና የሞተችበት እኩል ያለቅሳሉ እንዲሉ ካልሆነ በስተቀር “ኢትዮጵያዊ ነኝ” እና “በኢትዮጵያዊነቴ እኮራለሁ” የሚልን ንጹሕ ዜጋ እያነፈገኛል ዘብጥያ በሚያወርዱበትና ደብዛውን በሚያጠፉበት የመጨረሻ የወያኔ ቀቢፀ ተስፋ ዘመን ላይ “ኢሳት ውስጥ ስለሚሠራ ባለቤቱንና ሦስት ልጆቹን አንገላትተው ከሀገር አስወጡበት” ብሎ ዜና መዘገቡ፣ በመዘገብ ደረጃ ጥፋት ባይኖርበትም እንደሀገራዊ እውነታ ግን ቅንጦት ይመስለኛል። እኛ እንዴት ያለ የእንስሳ ኑሮ እንደምንኖር የማያውቅ መሆን አለበት ይህን ገራገር የወያኔ ድርጊት ሊኮንን የሚቃጠል ጋዜጠኛና የፖለቲካ ተንታኝ ኢትዮጵያ የምትባል ሀገር ያለች የመሰለው የዋህ ዘጋቢና ፖለቲከኛ።

በመሠረቱ በርዕሴ እንደጠቀስኩት ወያኔ ኢትዮጵያን በጉልበቱ ይዞ ለተወሰነ ጊዜ ቤቱ ማድረግ እስካልቀረ ድረስ ባለጌ ነውና በቤቱ መኩራቱን በተደጋጋሚ እያሳየን እንደሆነ በበኩሌ ተረድቻለሁ። እንደውነቱና እንደኢትዮጵያዊ የቀድሞው ጨዋ ባህል አንድ ሰው በቤቱ እንግዳ ሲመጣ በከብር ተቀብሎ በደስታ አስተናግዶ ይሸኛል እንጂ አያዋርድም። እንግዳው ቢያጠፋ እንኳን እንደምንም ታግሦ ወደመጣበት እንዲሄድ ሁኔታዎችን ያመቻቻል። እንግዳ አይሰድብም፤ አይወረድም፤ አይራብም፤ አይጠማም፤ ምንም እንግልትም አይደርስበትም - ትልቅ ነውር ነው። የወያኔ ጉጅሌ ግን ከሞራልም ከምግባርም ከሰብዓዊነትም ከሃይማኖትም ከኢትዮጵያዊ ዜግነትም ... ምን አታከታችሁ ከሁሉም የበደለው በመሆኑና ከመነሻው ኢትዮጵያን የማጥፋት ብቸኛ ዓላማና ግብ ስንቆ የተነሣ በመሆኑ እንዲህ ያለ አስነዋሪ ድርጊት ቤታቸውን በቀማቸው ንጹሐን ኢትዮጵያውያን ላይ በተገላቢጠሽ ሲያደርግ እናያለን፤ በዚህም የተለዩ ድርጊት መዳፋችንን አገጫችን ላይ ጣል አድርገን በ”እስከማዕከኑ ትረስዓኒ ሊተ” የዳዊት መዝሙር እንተከዛለን። ለትካዜ ጥፎን።

ሰሞኑን የምንሰማውን ወያኔዎዊ መስተንግዶ ጠለቅ ብለን ስንመለከተው ከግርምት ያለፈ ነው። ለቀልዳዊ ማዋዛት ስል ከፍ ባለው አንቀጽ የተናገርኩትን ዚቅ መሰል ቁም ነገር እዚች ላይ ብዙም አታሰታውሱብኝና ወያኔ አንድን ዜጋ ምንም ጥፋት ወይም ወንጀል ሳይሠራ፣ ከነአካቴውም ለአቅሙ ወንጀል ያልደረሰን ሕጻን በአባቱ “ወንጀለኛነት” ምክንያት ከሀገር ማባረር ምን ሊባል እንደሚችል እያዘዋወርኩ ባስበው አልገባህ አለኝ፤ ይህ ዓይነቱ ባሕርይው ለብዙዎች ዜጎች አንገት ደፍቶ መኖር ምክንያት መሆኑን ሳስታውሰው ደግሞ የኔም ፈሪነት ቁልጭ ብሎ በአግሪ መንገድ ታዩኝ - ያሳዘናል። አንድ ሰው ባልሠራው ሥራ ለምን ሰብአዊና የዜግነት መብቱ ይደፈጠጣል? ወንጀለኝነት በዘር የሚተላለፍ ደዌ ይመስል ስለአባታቸው ሥራ ቀርቶ ስለምግብ አበላል በቂ ግንዛቤ የሌላቸውን ሕጻናት ከእያታቸው እንዲያ ማባረራቸውና ማጉላላታቸው እነዚህን “ሰዎች” ብቻ ሳይሆን ለዴሞክራሲ ጥብቅና ቆሜያለሁ የሚለውን “ዓለም አቀፍ ማኅበረሰብ” ሳይቀር ለትዝብት ይዳርጋል - መቼም የወያኔ የጡት አባቶች ይህንን ጉድ አይሰሙም አይባልም፤ በልጃቸው ማፈር አለባቸው። (በነገራችን ላይ ወንድማኝ ወንጀለኛ ሳይሆን የሰብአዊ መብት ተሟጋችና ጋዜጠኛ - ሊያውም የለብላቢው እ(ኢ)ሳት - መሆኑን ዐውቃለሁ - እናም እንኳን ቤተሰቡን እሱንም ቢሆን የሚያሸልም እንጂ የሚያስወነጀል ሥራ እንዳልሠራ እረዳለሁ፤ ወላድ በድባብ ትሂድ አበ!)።

እነዚህ “ሰዎች” - ወያኔዎች - ሥራታቸው ከምን እንደሆነ ቀን አልፎ ጥናት የሚያካሂድባቸው ተመራማሪ ቢኾኑ ደስ ይለኛል - ለበጀቱም የበኩሌን አስተዋፅዖ ለማድረግ ከወዲሁ ቃል እገባለሁ። የሚከተሉት ቀመር ወይም ፖለቲካዊ ፎርሙላ በጭራሽ ለማንም የሚገባ አይደለም - ምናልባትም ለነሱም ጭምር። ዐብደዋል ልበል? የሚሠሩትን ሁሉ ስናይ ሰው ያደርገዋል ብለን የምንገምተው አይደለም። አስቀድሜ እንደገለጽኩት “ነገ” ስለሚባል የጊዜ ተውሳክ ግስ አንድም የሚያወቁት ነገር ያለ አይመስለኝም - እንደዐውሬ በ“ዛሬ” ፍቅር ብቻ የተለከፉ ናቸው - ማንኛው የፈረንሳይ ንጉሥ ነበር - “After me the deluge” ያለው? ከነሱ በዕጥፍ የምትሻለዎ አህያስ “እኔ ከሞትኩ ሰርዶ አይብቀል” ብላ የለም? ዳሩ እነዚህን መሰል የእፍኝት ልጆች ለማስተማር ማን ያልተቀኘ አለ - ችግሩ ፀማማት መሆናቸውና መስማትና ማየት አለመቻላቸው እንጂ። እንደጋሪ ፈረስ በዘረኝነት ጭምብል ተሸናኚውና በጥጋብ ተነድተው የሚያደርጉትን ቅጥ ያጣ የጥፋት ማዕበል ስንታዘብ እነሱን ለመግለጽ ቃላት ያጥሩናል፤ ዝም ብለንም እንደመማለን - ለጊዜው መደመም ብቻ። ቋቱ ሲሞላ እንዴት ያለ አበሣ እንደሚገጥማቸው በማሰብ ጭምር። የሚያሳዘኝ - እጅግ የሚያሳርረኝ - በነዚህ ጥጋቦች ምክንያት የትግሬ ዘር በሞላ መወቀሱ ነው። አዎ፣ የማንሸሸው እውነት ነው። ገራሬውና አሳሪው ኮማንደር ግደይና ኢንስፐክተር ሐጎስ እየተባለ ሲነገርና ተገራፊውና

ኢትዮጵያ ውስጥ በእስካሁኑ ሁኔታ መንግሥትና ተቃዋሚ የለምና አልነበረም ካልኩ ዘንድ መንግሥት ሲኖር ምን መደረግ እንደሚገባው ጥቂት ልናገር - ጊዜው ገና ቢሆንም፡፡

መንግሥት ከስሜት ነጻ የሆነ ተቋም እንጂ በግለሰብ ወይም በቡድን አስተሳሰብና ስሜት የሚነዳ ግለሰባዊ ባሕርይ የተላበሰ ሰው መሆን የለበትም፡፡ ሰውና መንግሥት ከተቀላቀሉ ነገሩ ሁሉ ይበለሻል፡፡ በመንግሥቱ ኃ/ማርያም ዘመን ሰውና መንግሥት ተቀላቅለው ፍዳቸውን አዩን፡፡ በቀደመትም ሥርዓት የነበረው ከዚያ የተለዩ አልነበረም - በአንጻራዊነት አንዱ ከሌላው የተሻለ ቢመስልም፡፡

ሰውና መንግሥት ሲቀላቀሉ ውሉ ሁሉ ይጠፋና አዛዥና ታዛዥ ድንበር-በራቸው ይወጣል፡፡ የተጻፈም ሆነ ያልተጻፈ የመንግሥትና የኅሊና ሕግጋት ድራሻቸው ይጠፋና ስሜትና አምባገነንነት ብቻ ቁልጭ ብለው ይወጣሉ - ከዚያ ግለሰብን እንደጣዖት ማምለክና የርሱን እስትንፋስና ቅዠትና ቅብርር እየተከተሉ ሀገር ምድርን በአሳት ማጋየት ይለጥቃል - እንደነ መንግሥቱ፤ ሙጋቤ፤ ሙሴቪኒ፤ መለስ፤ ጋዳፊ፤ አሳድ፤ ሂትለር፤ ሙሶሊኒ፤ ወዘተ. ፡፡ ለምሳሌ የጌታህን ስሜት ተከትለህ ጌታህን ያስቀየሙ አንድን ዜጋ ለመበቀል በማሰብ በአንድ ጀምበር ሕገ መንግሥት የምትሸር ወይም አዲስ ሕግ የምታወጣ ከሆነ መንግሥትን አፈረስክ ማለት ነው፤ ሕግን ተማምኖ ወደጨዋታ ሜዳ የገባን ዜጋ በሕገ መንግሥቱ አንቀጾች ሲሞግትህ “ሕገ መንግሥት የምትለውን ወረቀት ቀቅለህ ብላው፤ እንትንህን ጥረግበት፤ ...” የምትለው ከሆነ የሀገር ኅልውና አከተመ ማለት ነው ፡፡ ከዘጠና ሚሊዮን ያላነሰ ሕዝብ በሚኖርባት ሀገር ውስጥ ዘጠና ሚሊዮን ጊዜ ሕግ ሕገ መንግሥት የምታጸድቅ ከሆነ የምትመራው በዕውር ድንበር የስሜት ፈረስ እንጂ የዜጎችን ይሁንታ ባገኘ ሕግ/ሕገ መንግሥት አይደለም፡፡ መንግሥት ትልቅ ነገር ነው፡፡ መንግሥት ተቋም ነው፡፡ እንደዚህ ለጠላትም ለወዳጅም የሚሠራ በቀላ በጠቆረ፤ በከሣ በወፈረ፤ ያንተን ቋንቋ በተናገረ ባልተናገረ፤ በተዛመደ ባልተዛመደ ወዘተ ከሆነ አዲዮስ መንግሥት፡፡ የመንግሥት ተቋም ለመንግሥትና ለሕዝብ እንጂ ለግለሰብ ወይም ለቡድን ወይም ለፓርቲ ተጠሪነትና ተጠያቂነት የለበትም፡፡ ተመልከት - መንግሥቱ ኃ/ማርያም ለምሳሌ የተሻለ መንግሥታዊ ሥርዓት ነበረው ማለት እንችላለን፤ ኒቆሊዮስ ዜናዊ፤ ዜናዊ አስረስ፤ ሌሎቹም የመለስ እህቶችና ወንድሞች በማንነታቸው ሳይፍሩና በዜግነታቸው ሳይከማተሩ አንዳንዶቹ በአዲስ አበባ አንዳንዶቹ በዕድሞና በሌሎች የትግራይ ክፍለ ሀገር አካባቢዎች በሰላም ይኖሩ ነበር፡፡ ልጁ ጫካ ገብቶ ኢትዮጵያን እያፈራረሰ ለሚገኘው ለዜናዊ አስረስና ለሌላው ዜጋ የዚያው መንግሥት ቁንጮ ሥልጣን ወዳዱ መንግሥቱ ኃ/ማርያም እንኳን ነፍስ ዐውቆ በግዳጅ ያቆመው ሥርዓት ለሁሉም ዜጎች እኩል ነበር፡፡ መንግሥት እንደሕጻን የሚያከርፍና የሚቆጣ አይደለም፤ ሊሆንም አይገባም፡፡ የግለሰቦችን እስትንፋስ እየተከተለም ሀገርን እስከማጥፋትና ሕዝብን እስከመበታተን የሚደርስ ባሕርይ በፍጹም ሊኖረው አይችልም፡፡ ኢትዮጵያን ዕድሜ ልኳን የኋሊት ሲጎትታት የነበረው ይህ ዓይነቱ የስሜትና የተቋም መጫፈር ነው፤ ድንበራቸው ሊከበር ይገባል - ፓርቲ፤ መንግሥት፤ መከላከያ፤ የፍትህ አካላት፤ ወዘተ. እንዳስፈላጊነቱ አንድም ብዙም ሊሆኑ የሚችሉበት ሁኔታ እስካልተወገደ ድረስ ሀገርና ሕዝብ አይኖሩም፡፡ ሲቀላቀሉ ሀገራዊ ፊትላ ይፈጠርና ሁሉም ተበለሻሽቶ የሥልጣን ምንጭ ሕዝብ መሆኑ ቀርቶ ጠበንጃና መቁሸሽ እንደሆነ ይቀራል፡፡ ይህ ዓይነቱ አካሄድ በሀገር ደረጃ ይቅርና በቤተሰብና በተራ ጓደኝነትም ሊታይ አይገባም፡፡ ስለሆነም ከዚህ ዓይነቱ አሳፋሪ ጉዞ ባፋጣኝ እንውጣ፡፡

እዚህ ላይ የወያኔን የሸፍታ መንግሥት ብዙ ጉድለቶች ማገዛት በቻልኩ፡፡ ግን አስቀድሜ ይህ ቡድን መንግሥት ያልሆነ፤ በመንግሥትነትም ሊጠራ የማይገባው ከማፈያ የወረደ የመተዳደሪያ ደንብ ያለው - ያም ደንብ መሠረቱ ፍጹም በዘቀጠ ኢ-ሞራላዊነት የተበከለ መሆኑን በቀጥታም ይሁን በተዛዋሪ በመግለጹ ለምሳሌነትም አይበቃም፡፡ ... ሰንደቅ ዓላማ የሌለው ሕዝብ፤ ብሔራዊ መዝሙር የሌለው ሕዝብ፤ ብሔራዊ የፖሊስና የመከላከያ ሠራዊት የሌለው ሕዝብ፤ ... መንግሥት አለው ማለት አንችልም፡፡ እንደኢህዳድ ያሉ የሕዝብ ብሶት መተንፈሻ ሚዲያዎች ይህን የወሮበሎች ጥርቃቃ “የኢትዮጵያ መንግሥት” እያሉ ሲጠሩት ምን ያህል እንደሚያም እንግዲህ ፍረዱ፡፡ ነውር ነው፡፡ መንግሥት የሌላትን ሀገር ይልቁንም አንድን ታሪክ ወደ አንድ ብሔር የብቻ ታሪክነት በማጠጋጋት ያ በጥላቻ የሚታየው ብሔር ጭምር የመላ ሀገሪቷ ታሪክ በአሳትና በሥርቆት/በዘረፋ እየወደመጣት የምትገኝን ሀገር መንግሥት ያላት አስመስሎ መናገር ወያኔን ባለማወቅም ቢሆን እንደመደገፍ ይቆጠራል፡፡ የነኮሎኔል ዓለሙና ደምሰው እንዲሁም አንዳርጋቸው ጽጌና ሌሎች ብዙዎች ወገኖቻችን ኃጢአታቸው ባልቀረበላቸው ምርጫ መሠረት አማራ ሆነው መፈጠራቸው ነው፡፡ ጣይቱ ሆቴል በደቂቃዎች ውስጥ በአሳት የወደመው ካለምርጫው በአማራነት በተፈረጁት አጤ ምኒልክ ዘመን በመታነጹ ነው - ጥፋቱ “አማራነቱ” መሆኑ ነው፡፡ ይህ የገባቸው ሣረፍ ፈረንጆችና ዐረቦች በወያኔ ድርጊት አንጀታቸው ቅቤ ይጠጣል - ድጋፋቸውንም በግልጽም ሆነ በሥራው ያጎርፋሉታል፡፡

እኛ ደግሞ በአንጻሩ አንተ አማራ አንተ ትግሬ አንተ ኦሮሞ አንተ ምንትስ አንቺ ምንትስ እየተባለን የቂላቂል ጠላት ተከል ጨዋታችንን እንቀጥላለን፤ ግሩም ነው፡፡ ግን ደግነቱ ይህም ያልፋል፡፡ የሚያልፈው ግን ጌታ በቃችሁ ሲለንና የራሱን ሙሴዎች ሲልክልን እንጂ በዚህ ወይም በዚያ የዳመነ የነፃነት ችቦ ስለስገመገመ እንዳይመስላችሁ፡፡ የነፃነት ቀን መቅረቧን ለማወቅ የወያኔን ግፍ ጫፍ መንካት ማየቱ ብቻ በቂ ነው፡፡ (አንድ ጅብ ወደ አንድ ቤተ ክርስቲያን ይገባል አሉ፡፡ ከበሮውን በአንገቱ አጥልቆ ሊወጣ ሲል የገባበት በር ይጠረቀምበትና ይሆነውን ያጣል፡፡ ከቆዳ የተሠራ የከበሮ ግዳይ እንደያዘ ለመውጣትና ወደጎሬው ወስዶ ለመቆርጠም ሙከራውን ይቀጥላል፡፡ ይሁንና ከበሮው ከግድግዳው ጋር ሲጋጭ በሚፈጥረው ድምጽ ጅቡ እየበረገገ በቤተ ክርስቲያኑ የወንዶች፤ የሴቶችና የቅኔ ማኅሌት ወለሎች ሁሉ እንትኑን ይለቀው ገባ፡፡ ጧት ካህናትና ምዕመናን ሲመጡ የቤተ ክርስቲያኑ ወለል በአያ ጅብ ነጭ እንትን ፍራ የተቀባ መስሎ ተበለሻሽቶ አገኙት፡፡ ወያኔም በፍርሀት እየተሸበረ ኢትዮጵያን በግማት ከርፋቱ እያጨቀያትና እያከረፋት ይገኛል፡፡ ይህ የዘረኝነትና የመሰና ለእንዲሁም የማይምነትና የሆዳምነት ከርፋትና ግማት ስንት ሚሊዮንና ቢሊዮን ሊትር ጠበል ተረጭቶ ኢትዮጵያን ሊለቅ እንደሚችል አስቡት፡፡ ከባድ ሀገራዊ ቀውስ ነው ወያኔ እያስቀመጠብን የሚገኘው፡፡ ብዙውን ሰው እኮ ስታዩት በሰው አምሳል የሚንቀሳቀስ ፈረንጆቹ “ዘምቤ” የሚሉት ዓይነት በድን አካል ነው የሚመስላችሁ፡፡ ለነፍስ ሳይሆን ለሥጋ ምግብ የሚተጋ፡ ለዕውቀት ሳይሆን ለወረቀት የሚጣጣር፤ ከመንፈሳዊ ቅናት ይልቅ በሥጋዊ ምቀኝነት ዕንቅልፍ የሚያጣ፤ ስለሀገርና ስለሰው ሳይሆን ገንዘብ እንዴት እንደሚገኝ የሚጨነቅ፤ በጥቅሉ በሜካኒካዊ ሕይወት የሚንከላወስ ሮበታዊ ፍጡር ሀገር ምድሩን እየሞላው ነው - በኢትዮጵያ፡፡)

ለማንቻውም ወያኔ በቅርቡ ሲወድቅ ከስሜት የጸዳ መንግሥታዊ ተቋም እንዲኖረን ሁላችን መጸለይ እንደሚገባን ደግሜ ማሳሰብ እፈልጋለሁ - ከዛሬ ይልቅ ነገ ይበልጥ ያስጨንቃልና። የምንጋግረው ቀጣና ዳቦ ለስንት ጊዜ ይረርብን? ስደት እንዳይቀጥል፣ የዕንባ ጎርፍም ቀጥሎ ነበልባላዊ ግርፋቱ ቀጣዩንም መንግሥት በሂደት ለብልቦና አቃጥሎ እንዳይፈጅብንና መቅኖ አሳጥቶን እንዳይቀር ይህን ጉዳይ በጥምና እናስብበት። ጊዜው የተግባር ይሁን። ሁላችንም በየምንቸለው ለነፃነታችን እንትጋ። የሰው ወርቅ አያደምቅም። የራሳችን ወርቅ ባለቤት ለመሆን ጊዜው ደርሷልና አንዘናጋ። ትልቁ በመጀመሪያ ማድረግ የሚገባን ግን ራሳችንን ፈትሽን ወደ መደበኛ የሰውነት ደረጃ መመለስ ነው። ሰው የመሆን ምልክቱ ደግሞ ገንዘብ ወይም እውቀት ብቻ አይደለም - ጥበብ ነው። ጥበብን እንሻት፤ ዕውቀትና ግንዛቤያችንን ወደጥበብ ለመለወጥ እንትጋ። ማንበብ ጥሩ ነው - እናንብብ። ማዳመጥ ጥሩ ነው - እናዳምጥ። ከጠብና አምባገሮ መታቀብ ጥሩ ነው - እንታቀብ። ፍቅርና መዋደድ ትሩ ነው - እንፋቀር፤ እንዋደድም፤ ዘረኝነት መጥፎ ነው - ከዚህ ወያኔያዊ መርዝ እንራቅ። መቻቻልና ትግሥተኝነት ጥሩ ናቸው - እንቻቻል፤ ግልፍተኝነትንም እናስወግድ። ጥላቻን በፍቅር፣ ቁመኝነትን በሆደሰፊነት እንተካቸው። ይቅር ባይነት ደግሞ ከሁሉ የበለጠ መፍትሔሥራይ ነውና ይቅር ለእግዜር እየተባባልን በእውነተኛ ያንጀት ፍቅር ተቃቅፈን አዲስ ሰው እንሁን። ሆዳችን አይግዛን- ጎሊናችን እንጂ። ለሆድ ቅድሚያ ከሰጠነው ሀገርና ሕዝብን ብቻ ሳይሆን ልጅና ሚስታችንን/ባላችንን እስከማሸጥ ይደርሳል። ይሁዳ ጌታውን የሸጠው በሠላሳ አላድ ነው - ላይበላውና በፀፀት ታንቆ ከመሞት ላያድነው። የሆድ ነገር መጨረሻ እዳሪ ነው - የጎሊና ግን ከመቃብር በላይ የሚኖር መልካም ታሪክ ያጎናጽፈናል። መልካም ሰም ከመልካም ሽቱ ይበልጣል እንዲል መጽሐፉ ወደዬጎሊናችን ባፋጣኝ ተመልሰን መንገዳችንንና ፍላጎቶቻችንን እንቃኝ፤ ወደ “ጠባብ” መንገድም እንመለስ። ሰፊውን መንገድ እስኪበቃን - ምናልባትም እስኪገለግን - አየነው። ከራስ ወዳድነት ወጥተን ስለሌሎችም መቸነቅን እንጀምር። በመጀመሪያ ሺህ ዓመት አንኖርም፤ ለዚች አጭር ምድራዊ ሕይወት ብለን ደግሚ ልክ አምስትና ስድስት ሺህ ዓመታትን የምንኖር ያህል እያሰብን በስግብግብነትና በራስ ወዳድነት የድሆችን ሀብትና ጥሪት ወደራሳችን ካዘና አናግብስብ። በቃኝን እንወቅ። እኔም አሁን በቃኝ ልጄ።